

SPORADISKT

Nr 21

Maj 2020

Högst personligt tyckande och tänkande om ditten och datten..

Hej igen,

Denna gång lånar jag flera sidor från tidningen PASS. Den ges ut av BK S:t Erik och finns att läsa på deras hemsida. Klicka på ARKIV så får du fram de gamla numren. (Ev är det lite suddigt, det är bilder, men det går ju att förstora..)

Jag skriver lite om den statliga skatt som tidigare fanns på spelkort.

Whatever may happen
You're never to blame
It was always your partner
Who lost you the game

Kommentarer från kommentatorer...

Att vara rama-kommentator vid fyrmannamatcher är inte helt lätt. Även bridgen har sina floskler och här får du ta del av några.

"Nu när han är på sex-tricksnivån vet han inte mer än förut, men det är mindre budutrymme att göra fel på..."

"Det är alltid en bra idé att nöja sig med sex trick när man missat en storslam, motståndarna vet då inte vilken bra bricka de har."

"Kanske han bjuder, kanske inte, det borde täcka alla möjligheter."

"Skillnaden mellan ett väl avvägt bud och ett dåraktigt bud, beror till största delen på resultatet."

"Livet är orättvist, precis när N-S hade så trevligt, blir Ö-V otrevliga och dubblar dem."

Och till sist:

"Fyra hjärter är ett väldigt bra bud, men inte med den där handen..."

Bridgeslang (och lite humor)

Henrik Almkvist har, med hjälp av vänner och bekanta, sammanställt en lista med bridgeuttryck och lite humoristiska anekdoter. En del uttryck har du säkert hört förut, en del har du kanske inte ens stött på. Förutom att du får ett rikare bridgevokabulär, så får du även veta var uttrycken kommer ifrån och kanske en liten underhållande historia om dem också.

TEXT - HENRIK ALMKVIST

Slangord

* **En pråm** - på engelska Moose eller Rockcrusher (en hand med massor av spelstick)

* **Yarborough** - en hand med fördelningen 4 3 3 3 (ingen färgordning) och total avsaknad av klädda kort. Den äkta har inte ens en tia; då ska övriga vid bordet betala dig en krona: även åskådarna.

För många år sedan vid en landslagsuttagning hade Peo Sundelin en äkta Yarborough (han hade; 0 hp, ingen tia och dessutom fördelningen 4 3 3 3) Vid bordet trängdes många Kibitzers (se nedan!) för att se hur hjältarna betedde sig. Peo fick ihop 30 kronor!

* **Kibitzer** - bakblåsare på svenska. Man sitter bakom spelarna och suger åt sig guldskörden som duktiga spelare producerar. *Se bild.*

(Innan BBO och ramans intåg brukade man ha en 'pit' där det mest sevärda bordet fanns. I piten kunde bakblåsarna se världskända spelare göva upp i mästerskapen. Ibland fick spelarna hålla upp sina kort över huvudet så att alla skulle få en chans att se korten. /Red.)

* **Eau de Cologne, (eller parfym)** Fördelningen 4 7 1 1.

* **Glitterhand** . En hel del hp men inga säkra spelstick, mest gafflar

* **Englund** - klöver åtta.

Ur PASS nr 3 1988:

"Många har säkert undrat varför i all världen ett spelkort har ett efternamn. En som vet är Gunnar Hallberg. Så här berättar han:

- Det var på City i början av 70-talet. Vi var många som spelade där även på dagarna. En av de ivrigaste spelarna var Åke Englund, "grosshandlarn" kallad. Han gillade att spela rummy och stopp.

Det här stoppspelet var sådant att varje spelare fick sex kort, förhandla ut ett lågt kort och varje spelare skulle sedan täcka den föregående i samma färg. Den som hade högst fick vända och spela ny färg. Det gällde att först bli av med korten.

Och så hände det en dag att "grosshandlarn" blev stor på en klöveråtta. Det var naturligtvis något mycket ovanligt att inte någon högre klöver än åtta hade delats ut.

Han började betrakta den som sitt turkort och pratade så mycket om det att kamraterna började kalla åtta för Englund."

* **Groggen** - spader åtta.

* (Sista på) **Ruter sju**. Om du spelar i Danmark och tar sista stick med ruter sju bjuder partnern på en öl

* **Schajs** kallas ibland psyk-bud; ett bluffbud. Om partnern förstär utan att alertera är det fusk.

* **Schweizerost** = en hand med en massa hål - "Öppnade du med den osten?"

* **Flodhästkontraktet** - 5 NT; ger inga extrapoäng men onödigt högt.

* **Dödsfördelningen** - 7 2 2 2 En lång färg, men många förlorare och ingen anpassning.

Storstjärna vid Stockholms-EM 1936, österrikaren Karl Schneider, mannen bakom markeringarna som de flesta spelar med i Sverige idag. Strax bakom sitter Bum-Bum, legendarisk spelare i Stockholm under många år, ursprungligen österrikare även han.

Uttryck och anekdoter

* Gud skapade bridgen, men djävulen 4 4 4 1

* **Marmic** som 4 4 4 1 kallas i Sverige. Namnet är taget från det engelska budsystemet Marmic. Anledningen till att den fördelningen inte är så bra är att man inte har någon färg längre än 4 och man har en singel, vilket ofta kommer leda till trumfmatt eller dålig anpassning till partnerns hand och även om någon av färgerna skulle vara honnörsstark så har man bara fyra stick i den.

* Klöver kung sitter alltid singel

* Först till spader vinner

* När partnern lägger upp sina usla kort som träkarl kan du fråga: "Men var är alla fina kort som du bjöd på...?"

* Det går många fattiga barn på Londons gator, ty deras fäder glömde att dra ut trumfen.

* "Varför returnerade du inte min färg?", "Jag hade inga fler!", "Det är väl ingen ursäkt!"

* Efter det att man öppnar i 1 NT som passas av kan man säga: "Och dig är jag gift med." eller "Tack goa pastorn för de fina orden."

* Som fruarna i Västerås (tar sina ess med en gång)

* "Vem spelar ut?" frågar syd. Alla andra svarar i korus: "Alltid den som frågar!"

* Ruter ut och klöver in sa Glasmästaren.

* Spela aldrig ut! Citatet tillskrivs Jan Wohlin, en av Sveriges bästa spelare genom tiderna.

* Elvis = Kungen är inte död! (MTV spelar direkt ut från E D i den färg du har K x; man bugar och tackar)

* En man spelade med sin gamle far för första gången på många år. Då pappan öppnar budgivningen med att säga Pass, säger sonen: "Du måste använda budlådan!" Pappan tar upp budlådan och viskar i den: Pass!"

* Bridgeproffset Belladonna på turné i Amerika öppnar med 1 NT. Damen till vänster säger "Dubbelt". Då reser sig Belladonna till hälften upp och utbrister bistert: "Vet du inte vem jag är???"

* ... och mormor hon gillar blommor och blader och spader och ruter och hjärter och klöver när dagen är över ...

* "Trumf i klöver!" utbrister kusken. Då gnäggjar hästarna för dom har inte sett klöver på två veckor.

* Ruter är sangens värsta fiende.

* Den vackre bridgeläraren: "Idag ska jag tala om förlorare" Den gifta medelålders kvinnan: "Varför lärde du mig inte det för 25 år sedan....?"

* Ett av mina barnbarn slänger redan vid andra bridgelektionen fram den röda STOP-lappen. Hon reser sig upp och säger lakoniskt: "Det betyder att jag måste gå och kissa!"

Och till sist en snapsvisa till julen: Grisen och tomtedärfar och Sankta Lucia Spelade bridge en dag i grisens stia Klöver sa tomtedärfar, Spader sa grisen, Sang sa Lucia, sang sa Lucia!

Tack för alla bidrag från Max Ödlund och andra bridgevänner!

Henrik Almkvist

Lagermans lite lättare

Tävlingsspel

Ett av glädjeämnena med bridge är att tävla. Man kan kanske säga att ett delmål med Bridgeskolans undervisning är att så småningom få så många som möjligt att komma in i tävlingsvärlden.

BK S:t Erik har ett gediget program för tävlingsspelare av alla kategorier. Allt ifrån yttersta elitklass till mer vardagliga spelare som nyligen lämnat skolbänken.

TEXT - JAN LAGERMAN

När man så småningom, kanske för första gången, hamnar i tävlingsstolen finns det ett par saker som ter sig nya. Kanske till och med obehagliga.

"TÄVLINGSLEDAREN!!!" ropar någon med hög röst.

De som aldrig tidigare upplevt detta känner ofta ett obehag. Speciellt om ropet sker med hög, ofta arg eller ilsken röst.

"NI MÅSTE ALERTERA!!!" säger någon med bestämt tonfall.

"DU FÅR INTE BJUDA NÄR DIN PARTNER TÄNK!!!" utropas mitt i budgivning.

Ovanstående sker då och då, och det kan vara obehagligt att få höra sådant från mer rutinerade(?) spelare.

På Bridgeskolan finns ingen tävlingsledare. När det händer något udda, felaktigt, eller annat som inte är helt ok

i tävlingsvärlden, rättar man till saken utan knot.

Det är ju inte ens säkert att någon märker det.

I tävlingsvärlden är många dock väldigt tävlingsinriktade och då uppstår det ibland små konflikter vid bordet.

Först ett par saker som finns när man tävlar, men som inte används i skolan.

ALERT

Alert är engelska och betyder ungefär "Se upp". Det finns en blå lapp i budlådan med texten "ALERT" men många knackar i bordet istället för att ta fram den blå lappen och visa den.

Med Alert vill man (måste i vissa tävlingar) påpeka för motståndarna att partnerns bud inte är "äkta".

Notera att det är partnern till den som bjuder som ska "alertera". Man får aldrig "alertera" sitt eget bud.

T ex den enkla budgivningen 1NT-2♣

När svararen frågar efter högfärg med 2♣ (Stayman) ska sang-öppnaren alertera 2♣-budet. Det betyder ju inte klöver, utan är ett artificiellt bud.

TÄVLINGSLEDAREN

Tävlingssledaren, eller TL, är vår hjälp under tävlingen. Hon, eller han, tillkallas när man behöver hjälp.

De har som uppgift att hjälpa till så att allt går rätt till. Tveka inte att tillkalla TL om det är något ni undrar över.

När ni tillkallar TL, gör det med ett trevligt tonfall. Eller så går någon av spelarna bort och hämtar TL i sekretariatet där de ofta finns (om de inte samlar in bordsavgifter).

Här några situationer (av tusentals) som kan uppstå.

A) Din partner öppnar med 1NT och du svarar 2♦ (överföring), eftersom du har:

♠E4
♥KDkn73
♦765
♣842

På dina 2♦ hoppar partnern överraskande till 3NT.

Vad gör du då?

forts. på nästa sida

forts. Lagermans lite lättare

B) Du öppnar med 4♥, eftersom du har

♠ 3
♥ EDkn109754
♦ 4
♣ D98

Spelaren till vänster har synbarliga problem. Skruvar på sig, tar upp din deklaration och läser, skruvar lite till och tänker en stund innan han/hon passar.

Din partner passar också, men spelaren till höger bjuder 4♠.

Får han/hon det? Vad gör du nu?

C) I en partävling spelar ni mot ett av stjärnparen. Duktiga spelare som ofta hamnar högt upp i listan. Alla hälsade trevligt när ni kom till bordet men du känner att det är de som 'dominerar' vid bordet.

Stjärnorna bjuder 3NT och efter sju spelade stück håller spelföraren fram korten och säger med säker röst "Jag toppar rutern, sitter den 3-3 får jag 10 stück och annars bara nio." Sedan stoppar han in korten i brickan och sträcker sig efter nästa bricka.

Du fattade inte riktigt vad det var som hände. Vad gör du då?

Svar:

A) Pass. Det verkar som om partnern glömt bort överföring och det verkar rimligt att passa på 3NT.

När budgivningen tagit slut så stoppar du utspelaren innan denne hunnit spela ut och berättar vad som hänt. Lämpligen tillkallar du TL också.

Annars räcker det ofta att säga: "Mina 2♦ var överföring. Vi har inte pratat om vad 3NT betyder då. Troligen glömde min partner bort att 2♦ var överföring."

B) Det verkar som om du skapade problem för spelaren till vänster med din spärröppning. Gissningsvis har denne en ganska stark men svårbjuden hand vilket var ganska uppenbart efter den långa pausen.

Får då spelaren till höger bjuda 4♠ när dennes partnern tänkt så länge?

Situationen är vanlig eller till och med mycket vanlig och är ofta upphov till heta känslor.

Ofta blir det gnabb om hur länge det tänktes på öppningsbudet.

Här är det ofta bra om TL tillkallas, inte med höga rösten utan lugnt och fint, så att denne får reda ut vad som hänt.

Det absolut viktigaste är att man behåller lugnet och inte "anklagas" någon för det ena eller det andra.

Berätta lugnt och stilla hur du upplevde det hela. Tävlingsledaren kommer att sköta resten.

Svar på frågan: Ja, spelaren till höger får bjuda 4♠, men kanske inte med alla händer. TL kommer att reda ut saken medans ni spelar vidare.

Igen, det viktiga i dessa situationer är att behålla lugnet. Bli inte arg. Bli inte upprörd. Var glad och fortsatt att ha kul.

C) Låt er inte dras in i stjärnornas tempo. Lättare sagt än gjort kanske, men det är ett oskick att begära ett antal stück och sedan snabbt stoppa in korten.

Säg till "Jag såg inte riktigt. Kan du visa oss korten igen?"

När ni är på det klara med hur stjärnan tänkt, då, men först då, kan ni också stoppa in era kort.

Skäms aldrig för att kräva att se alla kort och be om en noggrann förklaring.

Slarviga anspråk är ett oskick och om ni är de med stjärnstatus så sluta omedelbart att göra dessa snabba och slarviga anspråk på resten (eller några stück).

Skatt på spelkort

Myndigheterna främjade all inhemsk produktion som kunde ersätta import av olika slag. Varje försök att trycka spelkort hälsades alltså välvilligt av myndigheterna. Carl von Linné reste »å städernas uppdrag landet runt».

Under sin västgötaresa fick han bl.a uppleva en dag med kortspel på en surbrunn i Värmland. Det fanns en hel del pengar att tjäna. Importen var i början av 1700-talet över 20 000 kortlekar om året, främst från Rouen och Amsterdam.

En pionjär blev Leonhard Klinckowström, som under flera år i rysk fångenskap fått lära sig det som fångelserna på den tiden ibland producerade, nämligen spelkort. Han vände sig till myndigheterna hemma i Sverige och lovade billigare och bättre spelkort än de importerade. Han engagerade en tysk spelkortsmakare, Johann Gottlob Zimmermann, till sin fabrik på Drottninggatan 11 i Stockholm. Att starta en kortfabrik var ett dyrt företag, med kostsamma trä- och metallformar.

Trästockar för träsnittstrycket var dyra och måste hela tiden förnyas med skickligt hantverk. På 1760-talet införde Zimmermann troligen som den förste i Europa nyheten att de klädda korten fick dubbelbilder, spegelvända bröstbilder. Tanken var att en kortspelare som reflexmässigt vänder på ett kort när han får det på hand därmed avslöjar lite av vad som finns. Att vi i Sverige var så innovativa när det gäller kortlekar berodde kanske på att vi inte hade någon egen tradition att bygga på.

Flera spelkortsfabriker växte fram

I Stockholm fanns fabriker med namn som Tottie, Boh, Radick, storfabrikören Blomberger, som tillverkade 250 000 kortlekar under tjugo år, Jöran Lorents Hedman med den gustavianska tidens främsta fabrik. Hedman gick i konkurs 1770 i den ekonomiska kris som då rådde, men han startade om, öppnade ett populärt kaffehus med biljard och kortspel på nöjeslistan.

Men många spelkort tillverkades med dålig kvalitet: »*dels af nog groft papper tillwärdade, dels illa sorterade, dels ojämnt skurne, dels ock fläckige*«. Hedman började tjäna pengar igen, skaffade guldur och fick betala skatt för sidens bärande och tobaksbruk ... Ny konkurs 1803 och han dog utfattig 1812.

I landsorten fanns också spelkortsfabriker, t.ex Gother i Västerås och Strömbeck m. fl. i Gävle.

Packhusinspektören Martin Neuman i Göteborg anställde vårdslöst nog den för stämpelförfalskning dömd Johan Lindström. I Eksjö fanns Z.Z Kjellman, som klagade över dyra material. I Norrköping tillverkade Johan Kuhlman ett par hundra kortlekar i veckan.

Han ägnade sig åt illegal försäljning utan stämplars, så fabriken gick med vinst trots att man tryckte med trästockar på tre lager papper. Också Karlskrona, Nyköping, Laholm och Kristianstad hade egna fabriker. Kaffehusen florerade och biljardsalongerna drog kortspel till sig.

Myndigheternas dubbelmoral firade triumfer. Å ena sidan fann man glädje i att beskatta kortlekarna. Å andra sidan utfärdades förbud med täta mellanrum medan "frihetstiden" pågick för fullt. "Placat" utfärdades mot "*Hwarjehanda otillbörligt Spel och Dobbelt på Källare och CaffeeHus, så wäl som hemma i husen*".

Här ser vi en bild från J O Öbergs i Eskilstuna. Kortlekarna är förpackade med rött eller blått stämpelpapper och ett hål så att man kan stämpla hjärteress (I Norge, Finland och Danmark på ruteress).

Rött papper = röd baksida och motsvarande för blått, om det nu inte var en reklamkortlek. Förutom den stämpeln så hade även Öbergs en förtryckt rund bild med tillverkningsåret.

Med en öppnad lek kan man försiktigt titta under papperet för att se vilket år leken är ifrån. Lekarna ser för det mesta likadana ut så det kan vara bra att låta den vara öppen. Skatten (och stämplingen) på spelkort försvann 1960 men Öbergs fortsatte med sin "årtalsstämpel" fram till 1963.

Konsumtionskatt

Karl XII blev den första att införa en speciell förordning om skatt på spelkort år 1717. Osäkert hur länge denna skatt fanns men troligen inte längre än fram till kungens död år 1718. 1730 infördes ånyo skatt på spelkort och då som något "nytt", det är från detta år fram till 1960 som det var skatt på spelkort.

Stämpelkort och tillverkarsignaturer

Från och med 1813 är hjärter ess stämpelkort. Tidigare hade varje tillverkare haft sitt " eget " stämpelkort. Detta framgår t.ex. av ett protokoll från Stockholms Hallrätt år 1762, och av senare notiser, liksom av bevarade stämpelkort. Hjärter ess hade varit Blombergers stämpelkort och sedan gått i arv till Svensson och Zandt. Klöver ess hade använts av Gother och Paqvalin, och senare av Hultander (som dock använde klöver två från december 1797), medan ruter ess brukats av Hoffbros fabrik och även av Hoffbros efterträdare Dahlmansson och Sidenström, samt sedan 1804 av Casselle.

Spader ess var Wickéus stämpelkort och även Wickenbergs. Ett ess av dennes tillverkning är det äldsta bevarade svenska stämpelkortet, stämplat 1765. Spader ess brukades därefter av Jöran Lorens Hedman, som dock vid 1790-talets slut bytte stämpelkort till ruter två. Eric Högman använde spader två, medan Wahlström och Planting-Gyllenboga använde hjärter två. Willman använde liksom Hultander klöver två, medan Krook och Galetski hade hjärter tre. Ahlgren stämplade från 1802 på spader ess, men ändrade 1805 till hjärter fyra.

Tillverkarens initialer återfinns ofta på stämpelkortet, ibland på kragen hos en av knektarna eller på annan plats. Detta gäller såväl före som efter 1813. Exempel på sådana märkningar är S.B för Sven Blomberger, Z för Zandt, I L H eller I H för Jöran Lorens Hedman, BS (även ACB) för Boströms fabrik, AIH för Anders Johan Hillman, ISA för Johan Samuel Ahlgren, IHC eller C för Johan Herman Casselle, A för Carl Antonsson, PF för Peter Friis, OD för Olof Dahlqvist, AB för Alexander Boman, HRC för Henrik Reinhold Carger, JBN för Johan Baltzar Nettelblad, SH för Samuel Heurlin, CG för Carl Geerds,

13:28 16/2 maj
 Rita Öster - runeberg.org
 81%
 och sarkasmer af samtida franska skriftställare (se vidare Kaffe hus). I Danmark och Sverige var kaffe okänt till början af 1700-talet. Men redan 1746 utfärdade Collegium medicum en kungörelse "om det missbruk och det öfverflöd, som thé- och kaffedrickandet är underkastadt". Året därefter lades en konsumtionsaccis på te, kaffe m. m. Olika klasser af medborgare erlade olika förbruknings-skatt, från 2 till 12 rdr om året. Under den stormiga riksdagen 1756 genomdref bondeståndet ett kaffeförbud till hämnd på de andra stånden, hvilka nekat bönderna fri brännvinsbränning. Detta förbud upplifvades genom en ny förordn. af 26 juni 1766; men då kaffedrickandet ändock fortfor, emedan mycket kaffe lurendrejades in i landet, tilläts införsel af kaffe mot tullafigift genom en kung. af 23 okt. 1769. Gustaf IV Adolfs förmyndarregering

Kan du göra århundradets fynd?

19 juni, 2012, kl. 09:56 av Dan Glimne

Det är inte bara Öbergs som har tillverkat spelkort här i Sverige – även om de klassiska Öbergskorten sedan 1999 numera trycks i Belgien av ekonomiska skäl. Faktum är att vi under årens lopp har haft över 200 spelkortstillverkare i landet; av alla dessa finns nu bara en enda kvar, Offason i Skåne.

Tillverkning av spelkort i Paris omkring 1680

Länge, från och med att spelkorten kom till Sverige på 1400-talet, importerade vi alla de lekar som användes här. I början av 1700-talet var siffran cirka 20 000 lekar om året, främst från Rouen och Amsterdam. Den förste inhemske kortmakaren vi hade i landet var en Leonhard Klinckowström, som kom igång 1731. Han menade sig kunna "utestänga införslen af Utrikes kort" – ännu en gång ser vi alltså dessa hemska utländska spelinriktade bolag i skurkrollen – vilket högeligen tilltalade makten i form av dåvarande kungen Fredrik I. Hans kunglig majestät gav därför "allernådigast" i oktober 1727 Klinckowström ett "uteslutande privilegium" (dvs ett monopol) på spelkortstillverkning i Sverige.

Den första kända avbildningen av ett spelkort (en ruterfemman?) i Sverige, till höger i bilden på ett träsnitt i verket "Historia om de nordiska folken" av Olaus Magnus, tryckt 1555

Det dröjde dock av praktiska skäl fyra år innan tillverkningen kom igång, i det av Klinckowström ägda huset på Drottninggatan 11 i Stockholm. Den fabriken hann – vilket vi vet av bevarad bokföring och skatteredovisning – trycka sammanlagt ungefär en kvarts miljon kortlekar från 1731 och fram till att tillverkningen fick upphöra 1748, efter att en ny skatt (den s.k. konsumtionsaccisen) införts och därmed gjort tillverkningen olönsam så att fabriken tvingades bomma igen.

Men här kommer det intressanta: veterligen finns trots en kvarts miljon producerade ingen enda kortlek från Klinckowströms fabrik bevarad i dag! Åtskilliga museer runtom i landet väntar förhoppningsfullt på att en sådan speciell raritet ska dyka upp någon gång: den första svenska kortleken.

Kanske lönar det sig att hålla ögonen öppna, om du letar i antikvariat och på loppmarknader och bonnaauktioner runtom i Sverige i sommar? Det du i så fall främst ska vara uppmärksam på (om du nu inte rentav har sådan tur så att det tryckta omslagspapperet också är bevarat!) är den avslöjande skattestämpeln på något av de röda korten i leken, i enlighet med lagens utformning då:

Ett stämplat hjärteress på en lek från 1840-talet, tryckt på Carlshamns kortfabrik som då var den ledande i landet

Lagen om att såväl inhemska som importerade lekar skulle vara försedda med en stämpel som utvisade att rätt skatt betalats, gällde – i olika utformningar – från 1717 och fram till 1960. Så står du där i en dammig lada på landet, eller rotar runt i gammelfasters arvegods, och ur en gammal trälår fiskar upp en bleknad kortlek som legat dold bakom några böcker och urskiljer något om "Klinckowström" i skattestämpeeln kan det vara dags att famla efter hjärtmedicinen; den är värd säkert ett sjusiffrigt belopp. Lycka till på skattjakten!

Köp en kortlek !

Skrifter och Konzeptpapper

...Spelkort, wanliga, äfwensom Killekort, Spelmarker, Tärningar, Dominospel, Schack- Räf- och andra sorters spel.

Texten är hämtad ur *Almanach för året 1869*, utgiven av C. A. Kindwall, Varberg. Tyvärr finns det inga prisuppgifter på kortlekarna. Råttpulver kunde man få för 50 öre, och lösnummerpriset för en tidning var 6 öre. Men vad kostade egentligen en kortlek ?

Enligt annons i Aftonbladet 1856 sålde Frithiof Åberg, som nyligen etablerat sig på spelkortsmarknaden, ett gross spelkort för 100 Rdr Rgs.

I en *Pris-kurant från Lithografiska Aktie-bolaget*, Norrköping, 1860, som finns på Norrköpings Stadsbibliotek, kostar *Finaste Spelkort* 120 Rdr pr Gross. I en annan prislista på Nordiska Museet har priset 1876 stigit till 200 Rdr per gross.

Till en början var det kryddkramhandlarna och hökarna, som sålde spelkort. Också boklådorna kom snart in i bilden. Under 1870-talet såldes ostämplade kortlekar i handelsbodarna under kodorden "Garibalditvålar" eller "ABC-böcker".

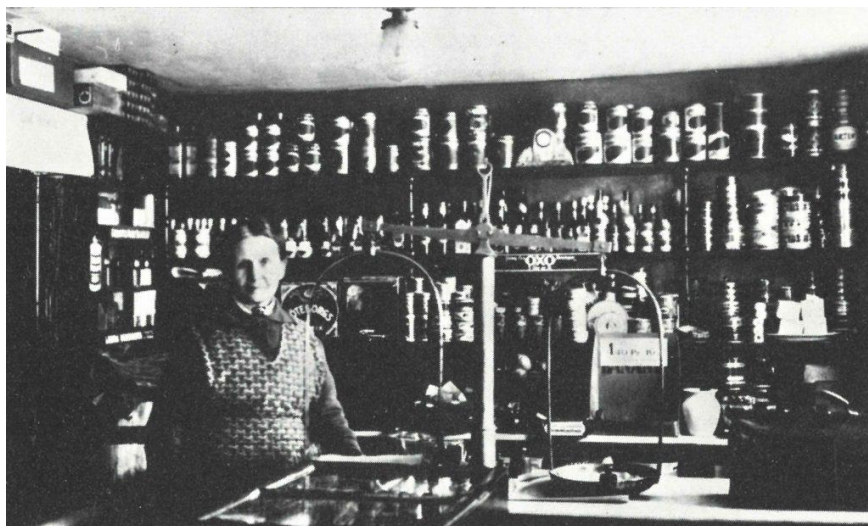
Kryddkrämare eller kryddkramhandlare

är en äldre [yrkestitel](#) på [specerihandlare](#) betecknande en person som handlade i [kryddor](#) och ägde rätt att sälja torrvaror som exempelvis [kaffe](#), [mjöl](#), [socker](#), [salt](#) och andra varor som [porslin](#) och [tidningar](#).

Hökare

äldre benämning på [detaljhandlare](#) (i synnerhet i [livsmedel](#)), vilken förestod ett [hökeri](#) (hökarbod). Ordet kan eventuellt härledas från [fornsvenskans](#) *huka*; [månsla](#), men är av omtvistat ursprung. [Kognater](#) med snarlik betydelse finns även i modern danska, nederländska och engelska.^[1]

Källa: Wikipedia

Elisabeth Larsson bakom disken i hökeriet på 1920-talet. Foto ur Kulturens arkiv Skåne.

Kommer ni ihåg?

Hittade detta i min dator från 1999!

JULSKINKAN

Härnö BS skinktävling över tre omgångar är avgjord. I div I segrade Per Ågebrant som två kvällar spelat med Georg Bratell och en kväll med Ove Bylund. Dessa herrar vann överlägset efter platssiffrorna 3:a,1:a och 1:a. I div II vann Ulla Granath-Gösta Lundberg och i div III segrade Ingrid Sjöblom i par med Stina Engblom.

ETT STORT GRATTIS TILL SAMTLIGA PRISTAGARE !

Härnö BS, slutställning

Div I

1. G Bratell – P Ågebrant	187,4
2. G Persson – J Pettersson	171,6
3. T Fransson – K-E Nordlund	169,2
4. I Dellenlöv – Y Althin	165,3
5. T Lindqvist – A Nordin	159,1
6. K Jonsson – O Larsson	157,0

Div II

1. U Granath – G Lundberg	165,6
2. A-M Haglund – I Olsson	159,7
3. A-M Höglund – H Bergman	153,4
4. G Gumborg – S Berglund	152,3
5. M Nilsson – P Augustinsson	151,5
6. Å Eriksson – Å Hansson	148,9

Div III

1. I Sjölund – S Engblom	168,8
2. G Nordlander – M Köhn	153,4
3. S Engberg – C Nordin	152,8
4. J-O Nordberg – N Tjernberg	145,5

Slut för denna gång. Med vänlig hälsning Johan